

Genomineerden Louis Hartlooper Prijs voor de Beste Filmpublicatie 2023

(in alfabetische volgorde van publicatie)

Beeldspraak (serie artikelen) - Bart van der Put. Het Parool, Amsterdam, 2022-23

‘De jaren als filmcriticus in actieve dienst liggen achter me, maar de filmbijlage blijft de biotoop waarin ik wortel schoot en nog steeds cinefiele vruchten mag afwerpen.’ Zo begint filmjournalist Bart van der Put zijn artikel *Langgerekte schreeuw* over de tot beste film aller tijden uitgeroepen *Jeanne Dielman* in zijn serie Beeldspraak in *Het Parool*. In Beeldspraak geen recensies, maar beschouwingen over film naar aanleiding van een nieuwsfeit, een recente film of bijzondere filmgebeurtenis. Naar aanleiding daarvan geeft hij zijn visie op film, leven of actualiteit en illustreert die met scènes, citaten en anekdotes uit films uit alle hoeken van de filmgeschiedenis. Als liefhebber van genrefilms haalt hij veel voorbeelden aan uit films die lang in het verdoemhoekje verbleven. Zijn wekelijkse *Beeldspraak* blijft maar cinefiele vruchten afwerpen.

De Filmfabriek - Barend de Voogd. Walburg Pers, Zutphen, 2022

Barend de Voogd deed onderzoek naar Profilti, de Haagse concurrent van Polygoon, en daarmee naar zijn eigen grootvader Abraham de Voogd, die directeur van Profilti was van 1928 tot 1933. De persoonlijke geschiedenis van zijn grootvader was altijd met veel familiemysterie omgeven. Minutieus onderzoek in allerlei archieven brachten allerlei ontdekkingen aan het licht: vergeten films, ooggetuigenverslagen, teruggevonden foto's en een levendig beeld hoe het er in een filmfabriek aan toe ging. Het ten onrechte zo goed als vergeten Profilti maakte in die jaren meer dan 350 lange bedrijfsfilms, reclamefilms, tekenfilms en maar liefs twee wekelijkse bioscoopjournaals. *De Filmfabriek* (voorzien van QR-codes naar Profilti-films) is filmgeschiedenis, bedrijfsgeschiedenis én familiegeschiedenis. Met successen en mislukkingen, felle concurrentiestrijd, de entree van de geluidsfilm, én een verbijsterende afloop over het mysterieuze ontslag van zijn grootvader.

En het woord werd beeld - Bart Juttman en Marc Veerkamp. IT&FB, Amsterdam, 2022

En het woord werd beeld van Bart Juttman en Marc Veerkamp duikt in de wereld van 50 klassieke films en series, waarbij de transformatie van woorden naar beelden wordt verkend. Zo onthult het boek de achtergrondverhalen en creatieve keuzes die hebben geleid tot meesterwerken als *Casablanca* en *The Godfather*. Maar het laat ook zien hoe een serie als *Friends* door de ontwikkeling van personages, de keuze van locaties en de impact van dialogen een cultureel fenomeen is geworden. Juttman en Veerkamp nemen ons mee achter de schermen van tijdloze klassiekers, arthousefilms en cultfenomenen. Met evenveel liefde bespreken ze uiteenlopende titels als *South Park* en *Portrait de la Jeune Fille en Feu*. Het draait uiteindelijk om de magie waarmee woorden tot leven komen op het witte doek.

Filmartikelen (serie artikelen) - Rob van Scheers. De Volkskrant, Amsterdam, 2022-23

Rob van Scheers is een schrijver en een breed georiënteerde cultuurjournalist met een sterke voorkeur voor film. Met zijn regelmatig verschijnende artikelen in de Volkskrant over films, scenario's, filmboeken en regisseurs geeft hij film een belangrijke plek in het brede culturele landschap. Zijn keuzes zijn origineel en belangwekkend: van Werner Herzog naar *MacGuffins*, van John Cassavetes en Gena Rowlands naar *Mulholland Drive*. Zijn brede pallet kent vele kleuren, invalshoeken en opvattingen. Zijn humor, positieve benadering maar ook de nodige relativering getuigt van een grote liefde en bewondering voor de film. Met zijn goed geschreven betogen weet hij de lezer aan zich te verplichten. Van Scheers is daarmee een promotor van de filmcultuur.

Pose - Over hoe we kijken en wie we spelen - Basje Boer. Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 2022

Met de monumentale essaybundel *Pose – Over hoe we kijken en wie we spelen* overhandigt Basje Boer haar geloofsbrieven als filmjournalist. Ze onderzoekt de effecten van narratieven op de werkelijkheid, beschrijft hoe film haar heeft gevormd, onderzoekt het verschil in kijkgedrag tussen de seksen en nodigt de lezers uit hun eigen kijkgedrag onder de loep te nemen. Daarbij legt ze een grote filmeruditie aan de dag en voert ze de lezers mee langs tientallen films.

Wat gebeurt er als we ons spiegelen aan personages? Wat betekent het voor vrouwen als de rollen die hun werkelijkheid beïnvloeden zo vaak stereotypen zijn? Wanneer wordt een betoogelend cliché over vrouwen een middel tot zelfmythologisering? Wie ben je zonder de beelden waar je jezelf aan ophangt? En wie heeft de controle bij het vertellen van de verhalen?

Pose is een beginselverklaring zoals je zou willen dat iedere filmjournalist er een schreef.

Spookbeeld van de vrijheid - Peter Verstraten. IT&FB, Amsterdam, 2022

Alex van Warmerdam heeft faam verworven met een ongrijpbaar oeuvre van tot nog toe tien eigenzinnige films, die moeilijk in een hokje te plaatsen zijn. De Leidse filmwetenschapper Peter Verstraten probeerde dit eerder te doen in *Humour and Irony in Dutch Post-war Fiction Film* (2016), maar vond het noodzakelijk zichzelf een herkansing te geven.

Verstraten ordent zijn beschouwing in tien thematische hoofdstukken en beschrijft een aantal vaste elementen in het oeuvre. Een terugkerend element zijn de maskerades en rollenspelen met dubbele bodems, waarbij de scheidslijn tussen normaal en abnormaal vervaagt. Van Warmerdam ontmantelt hiermee de codes van de alledaagse belevingswereld, tegelijkertijd creëert hij ook een ironische distantie ten opzichte van genreformules en sprookjesmotieven. Van Warmerdam morrelt met gevoel voor humor aan conventies, dit zorgt bij de toeschouwer voor subtiele vervreemding of sluipend ongemak. Verstraten's essayistische aanpak levert inzichten die een verdieping geven aan de filmkritische receptie van deze films.